

LA PLAÇA LLARGA

M. Lluïsa Orriols i Vidal

Resum:

Es dona a conèixer un document que acredita que en el segle XVI la Plaça Llarga de Vilanova i la Geltrú ja era coneguda amb aquest nom.

Mots clau:

Plaça Llarga, Palmerar, toponímia urbana, Vilanova i la Geltrú.

Vilanova conserva només un portal de l'antiga muralla, el portal del Nin, que donava, i dona encara, al Palmerar, un nucli, amb dret històric de barri, situat entre dues antigues viles, Vilanova de Cubelles i la Geltrú (actualment Vilanova i la Geltrú). Del portal del Nin al Palmerar, només un carrer ample. Un carrer típic i atípic, típic per nostrat, atípic per donar a engany: per no ser un carrer, sinó una plaça, una plaça anomenada, no en va, la Plaça Llarga.

No és una plaça petita i recollida, càlida i amb racons humits i ombrívols que inviten als records, sinó un emplaçament transitat a tothora per gent adelarada i per vehicles motoritzats que no li permeten de tenir ni un moment de silenci i repòs. Només un parell de reduïts escaires de voreres poden oferir sis arbres, a parelles de tres diferents espècies. La raó d'aquesta plaça tan llarga no pot ser atribuïda a un projecte urbanístic antic, ni el seu nom a records de major amplària. Amb això, com amb altres tantes coses, la geografia i la funcionalitat han estat determinants.

És evident que la petita geografia local la va configurar quan fa set o vuit centenars d'anys el Torrent de la Pastera va deixar de portar aigua de manera regular en un dels dos braços que llavors tenia en aquest tram del recorregut, i aquesta llera va quedar com una simple riera. Durant el segle XIV aquesta riera va veure com arribaven a la seva vora de ponent els dos llarguíssims carrers que seguint el traç de l'antic camí reial tenia la jove Vila Nova de Cubelles. A la seva vora de llevant, el Palmerar de la Geltrú, habitat de feia anys¹, s'urbanitzava al menys en dos carrers paral·lels també en direcció est-oest². La riera³ va començar a fer la funció de lloc de pas i d'unió, va esdevenir una plaça, però llarga.

Seria interessant de poder conèixer des de quan se li va donar el nom de plaça Llarga.

Garí Siumell, en la seva recorreguda *Història de Vilanova i la Geltrú*, remarca que no ha pogut saber «*por falta de datos*» quan van unir-se físicament les dues universitats que ja tenien un sol comú, però «*ha podido colegir a*

Reembres, núm8. Any 1995. Pàgs. 9-10.

mediados del siglo décimo quinto». En el plano que il·lustra l'obra hi dibuixa la plaça i li dóna ja el nom⁴, però no ho justifica documentalment.

Tampoc el llibret «Les viles medievals»⁵, fent-se ressò de l'anterior, ofereix cap referència documental de l'antigor del nom de la plaça.

Fa poc temps, del fons de Protocols Notarials de l'Arxiu Històric Municipal de Vilanova i la Geltrú es va poder transcriure un pergami que fa de coberta del Manual del notari Magí Cabañes (1591-1597)⁶. El pergami conté un document fet pel notari públic Bartomeu Alomar, prevere i rector de la Vila Nova de Cubelles, redactat el 10 d'abril de 1579, en el qual consta la venda feta entre dos pagesos de la vila d'una casa a la Vila Nova de Cubelles **en el lloc dit «la plassa llarga»** (sic.) pel preu de 22 lliures i 4 sous en moneda barcelonina. El batlle de la vila pel Senyor Rei, Joan Gassó, donava el vist-i-plau a la venda el dia 12 d'abril.

Realment, la recuperació d'aquest document en pergami no és pas una notícia cabdal per a la història de Vilanova i la Geltrú, però de moment sembla, a tenor de la bibliografia existent, que és la prova documental més antiga sobre la denominació d'aquesta plaça de la ciutat.

NOTES

¹ Any 1406, «Petrus Guialtrud, del Palmarario». Arxiu Parroquial de Santa Maria de la Geltrú. Manual III, p. 210.

Any 1411, Raimon Guasch del Palmerar a la Vila del Castell de Geltrú; i encara el 1413. A.P.G. Man. III, p. 170 i Man. I, p. 24.

Any 1412, Jaume Brugal del Palmerar a la Vila del Castell de la Geltrú. A.P.G. Man. I, p. 12.

² S'han trobat documentades cases al Palmerar l·lindant al nord i a migdia «*cum vico publico*» els anys 1455 i 1488. A.P.G. Man. IV, p. 121 i A.P.G. Man. I, p. 89. Evidentment, feia molts anys que eren edificades.

³ A.P.G. Capbreu de 1495, p. 6.

⁴ Garí Siumell, José Antonio: *Descripción e historia de la villa de Villanueva y Geltrú...*. Imprenta i Libreria Leandro Creus. Villanueva, 1860. Pàg. 18.

⁵ Castells i Urgellés, A.; Sabater i Navarro, J.; Virella i Torras, X.; i cols.: *Les viles medievals*. Col·lecció «Els carrers de Vilanova i la Geltrú. Vol. 1». Servei Municipal del Català. Vilanova i la Geltrú, 1987. Pàg. 63.

⁶ Arxiu Històric Municipal de Vilanova i la Geltrú. Fons notarial, N/S. 5.